

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 5321/20

לפני: כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ד' מינץ

העותרים: 1. הקרן למורשת הר הבית והמקדש
2. אריה קולקר
3. נוי נאוגאוקר
4. שמואל בן עוליאל
5. עודד דב זיסרמן
6. עו"ד פיני שחר
7. ד"ר אהרון ברט
8. טמיר ברעם
9. דניאל קמרי
10. שיילה ברזינסקי
11. דן ברזינסקי
12. רועי דותן
13. רוני שויבר
14. אפיק קארו

נ ג ד

המשיבים: 1. השר לבטחון הפנים
2. מפקד מחוז ירושלים במשטרת ישראל

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים: עו"ד ערן בן ארי

בשם המשיבים: עו"ד רן רוזנברג; עו"ד סיון דגן

פסק-דין

השופט ד' מינץ:

1. עניינה של העתירה שלפנינו בבקשת העותרים כי נורה למשיבים לקבוע "זמן ומקום שבו יוכלו העותרים להתפלל בהר הבית".

2. לטענת העותרים, המשיבים אינם מוסמכים ליתן הוראה המגבילה תפילת יהודים בהר הבית. מדיניות המשיבים אינה חוקית, משום שהיא פוגעת באופן בלתי מידתי בזכותם לחופש הפולחן. העותרים מודעים לכך שעתירות דומות נדחו פעמים רבות בעבר, אך בעוד שאותן עתירות עסקו בבקשה לקיים תפילה בהר הבית במועד מסוים שהיה בו כדי לבסס חשד סביר לפגיעה בסדר הציבורי, גורל עתירה זו צריך להיות שונה, שכן בקשתם היא לקיים תפילה בהר הבית במועד כלשהו. עוד נטען כי חוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי, משנה את האיזון שנקבע עד כה בפסיקה בין זכויות העותרים לחופש הפולחן.

3. לטענת המשיבים, דין העתירה להידחות, הן על הסף בהיעדר עילה להתערבות בית משפט זה, והן לגופה. המשיבים מפנים לפסיקת בית משפט זה על פיה מדיניות הממשלה בקשר לתפילות יהודים בהר הבית היא מדיניות סבירה המאזנת כראוי בין השיקולים הביטחוניים והמדיניים השונים, לבין חופש הפולחן והדת של המבקשים להתפלל בהר הבית. זאת בהתייחס לייחודיות של הר הבית והרגישות היתרה של המקום המחייבות משנה זהירות בכל הנוגע לביקורת שיפוטית על הנעשה בו. הטעמים הביטחוניים והמדיניים העומדים בבסיס מדיניות ממשלת ישראל לאורך השנים בסוגיה עודם תקפים, וגם העותרים לא טענו לכל שינוי נסיבות בעניין זה. גם אין מקום לטענות במישור הסמכות, שעה שבית משפט זה הכיר זה מכבר בסמכויות הנתונות למשטרה בעניין מניעת כניסה ותפילה בהר הבית.

4. דין העתירה להידחות. כפי שצינו המשיבים, בית משפט זה נדרש בעבר לא אחת לדיון ברצונם ובזכותם של יהודים להתפלל בהר הבית. בבג"ץ 8988/06 זחב נ' אילן פרנקו - מפקד מחוזי ירושלים (27.12.2006) נומקו בהרחבה ההצדקות על ההגבלות אשר חלות דרך קבע על עליה להר הבית לשם פולחן דתי, וכך נאמר שם:

"הר הבית הינו יחיד ומיוחד שאין בו כדי להעיד על הכלל. אכן, נקודת המוצא העקרונית הינה כי לכל יהודי זכות לעלות להר הבית ולהתפלל שם, כחלק מחופש הפולחן הדתי ומחופש הביטוי. עם זאת, זכויות אלה אינן מוחלטות וניתן להגביל את מימושן תוך התחשבות באינטרס הציבורי [...]. נוכח מרכזיותו וחשיבותו הרבה של הר הבית גם לבני דתות אחרות, הסכנה הנובעת מהתלקחות האלימות שם אינה בגדר סכנה מקומית בלבד והיא עלולה להוביל להתלקחות שאופייה יסכן את הביטחון גם מחוץ לגבולות המדינה והאזור. לכך יש להוסיף כי למתרחש בהר הבית השפעה על שיקולים מדיניים ועל יחסי החוץ של המדינה. בהתחשב בכל אלה,

מהווה הר-הבית מקום בעל רגישות ייחודית ויוצאת-דופן, ולפיכך השמירה על הסדר הציבורי בו מחייבת זהירות מרבית" (שם, פסקה 11).

דברים אלו עדיין נכונים היום.

5. כך גם נקבע זה מכבר, לא פעם, כי לשם שמירת הסדר הציבורי וכדי לאפשר ליהודים לעלות להר הבית, אין חוסר סבירות בעמדה העקרונית (ככל שהיא נסמכת על בחינה עדכנית של המצב), שאין לאפשר למבקרים להיכנס להר הבית ולהתפלל בו בכל עת שיחפצו בכך, מחמת חשש לפגיעה בסדר הציבורי או בשלום הציבור (בג"ץ 8871/17 פואה נ' ניצב יורם הלוי, מפקד מחוז ירושלים, פסקה 12 והאסמכתאות שם (14.12.2017) (להלן: עניין פואה)). מדובר בנושא המצוי בליבת שיקול הדעת של הרשות המבצעת בענייני מדיניות פנים, חוץ וביטחון אשר בית משפט זה ימעט, אם בכלל, להתערב בהם (עניין פואה, פסקה 14; בג"ץ 2818/20 עציון נ' ראש הממשלה, פסקה 6 (19.5.2020); בג"ץ 6766/20 המטה למען ארץ ישראל נ' נציב דורון ידיד, ממ"ז ירושלים (6.10.2020)).

6. חרף כאבם של העותרים וחוסר הנחת מהמצב שבו נפגעות זכויותיהם של אלו המבקשים להתפלל בהר הבית, אין מנוס מדחיית העתירה. הטענה כי בעתירות אחרות שהוכרע הדבר, דובר היה על תפילה בהר הבית במועדים מיוחדים, אינה משנה לעניין זה. גם אין בהוראות חוק יסוד: ישראל – הלאום מדינת הלאום של העם היהודי כדי לשנות דבר מהאיזון שנקבע, הכפוף להערכות מצב עדכניות ובחינת הגורמים המקצועיים בדבר.

ניתן היום, ד' באדר התשפ"א (16.2.2021).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט